

Landbrukskontoret i
Lillehammer-regionen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ståle Sørensen, 62 55 11 70

Avslag på søknad om skadefelling på gaupe – Gausdal, Lillehammer og Øyer kommuner

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 12, jf. §§ 1 og 3, avslår Statsforvalteren i Innlandet søknaden fra det felles landbrukskontoret for Lillehammer-regionen om tillatelse til skadefelling av en gaupe.

Statsforvalteren i Innlandet viser til søknad fremmet pr. e-post 8. november 2021 fra landbrukskontoret for Lillehammer-regionen, og muntlig avslag på søknaden via telefon samme dag.

Bakgrunn

Landbrukskontoret for Lillehammer-regionen søkte om skadefelling av gaupe etter at flere geiter er tapt til gaupe i Nordmelia på Tretten. Svenn Arne Lie driver med ammegeitproduksjon. Fra søknad om erstatning for tap til rovvilt framgår det at han har sluppet 15 voksne geiter og 15 kje på utmarksbeite. 1 kje ble dokumentert tapt til gaupe den 31. juli, og et annet kje forsvant på samme tidspunkt, uten at tapsårsak ble avklart. Den 1. november ble ytterligere to kje savnet i besetningen. Ett av disse ble gjenfunnet dødt den 4. november, og SNO kunne fastslå at tapsårsak var gaupe. Fra samtale med Karen Saxum på landbrukskontoret har Statsforvalteren fått informasjon om at disse dyrene skal holdes på utedrift gjennom vinteren, men med tilgang til tørre liggeplasser under tak. Flere av dyrene er utstyrt med No-fence radiobjeller, som gir mulighet til å styre beitebruken.

Lovgrunnlag

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 8 og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav c og §§ 7 og 9.

Naturmangfoldloven § 1 (formål):

“Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.”

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

"Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer, for å avverge skader på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (...)"

Roviltforskriften § 1 (formål):

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter."

Roviltforskriften § 9 (Fylkesmannen sin myndighet til å iverksette betinget skadefelling):

"Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a. områdets betydning som beitemark*
- b. skadenes omfang og utvikling*
- c. potensialet for fremtidige skader*
- d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35."

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35."

Etter § 9 i roviltforskriften kan Statsforvalteren gi løyve til felling for å hindre framtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av roviltnemnda ev. Miljødirektoratet, jf. forskriften §§ 8 og 13. Roviltnemnda for region 3 Oppland vedtok den 5.5. en skadefellingskvote på 1 gaupe gjeldende fra 1. juni 2021 – 15. februar 2022. Det ble den 31.5. felt 1 gaupe på skadefelling i Øyer, og roviltnemnda vedtok den 5.6. en ny kvote på 1 dyr.

Statsforvalterens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene opptrer i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik

aveiing skal ikke føre til at målet i § 5 blir fraveket, men at tiltaket vil kunne føre til at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Dette er konkretisert nærmere gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i region 3. Bestandsmålet for gaupe i region 3 Oppland er 5 årlige ynglinger.

Siste nasjonale bestandstall er publisert i rapporten *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge 2021*, av Nina/Rovdata (rapp nr. 2011). I perioden 2018-2020 er det påvist 5-7 årlige ynglinger av gaupe i fylket, med et snitt på 6 årlige ynglinger. Etter 7 år der gaupebestanden i Norge var under bestandsmålet for landet på 65 årlige ynglinger ble det i 2020 registrert 66,5 familiegrupper. Det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe er dermed nådd i 2020.

Gjennom statusrapporter fra Rovdata og annen informasjon fra overvåkingen og skandinaviske forskningsprosjekt på gaupe er det god kunnskap om den samla belastningen som gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Ut over enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling.

Det aktuelle skadeområdet ligger innenfor prioriterte beiteområder, jf. forvaltningsplanen og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. På søknadstidspunktet var det to kje som var påvist drept av gaupe i det aktuelle området. I forhold til § 9 annet ledd bokstavene b og c foreligger det foreløpig et begrenset skadeomfang. Besetningen utgjorde ved beiteslipp 30 dyr, hvorav to er tapt til gaupe og to er savnet. Det ble den 30. juli dokumentert ei søye tapt til gaupe i samme beiteområde. Videre er det i Rovbase i september også dokumentert 2 geiter tapt til gaupe i en annen besetning. Disse tapene skjedde ved Hunderfossen et par mil lenger sør. Det er usikkert om dette er samme skadegjørende individ.

Bruker har planer om å ha dyrene på utedrift gjennom vinteren. Statsforvalteren ser at det er fare for ytterligere skader av gaupe gjennom vinteren dersom det ikke gjennomføres skadeforebyggende tiltak. Med en såpass liten besetning anser vi at det må være mulig å gjennomføre forebyggende tiltak, jf. § 9 annet ledd bokstav d. Aktuelle tiltak kan for eksempel være å sikre området dyrene går på med rovviltavvisende gjerder, eller ved å ta dyrene innomhus.

Ut fra de foreliggende forholdene anser Statsforvalteren at det per nå ikke er grunnlag for å innvilge søknad om skadefelling av gaupe i området.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Statsforvalteren viser til at dette vedtaket ikke påvirker naturmangfoldet negativt idet en gir et avslag på en søknad om felling av et dyr. Prinsippene i naturmangfoldloven er derfor ikke vurdert nærmere.

Konklusjon

Statsforvalteren i Innlandet avslår søknad av 8. november om skadefelling av en gaupe i Lillehammer-regionen.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf. §§ 1, 8 og 13.

Klageadgang

Vedtak om avslag på skadefellingsøknad kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal stiles til Miljødirektoratet men sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Steinar Fossum (e.f.)
underdirektør

Ståle Sørensen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens Naturoppsyn Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM